پارتيا مۇشەلەرى مەن كادرلار تاريىە الدى، حالىق بۇقاراسى ناقتى تيىمدىلىككە كەنەلدى

(باسى 1 ـ بەتتە)

حالىق ئۇشىن ىستەلگەن ناقتى ىستەر ئىبر ـ بىردەن تياناقتاندى

"قازىر قىستاعمىزدا حالىققا قولايلى قاتپايتىن سۇ الۋ ئتۇينى بار، قىستا تازا سۇ ىشە الماي قالامىز با دەپ ۋايىمداماىتىن بولدىق"، ـ دەدى كەريا اۋدانى لاڭگار اۋىلى ۇجىملىك قىستاعىنىڭ تۇرعىنى ئماتسادىق ابدىراحمان قۇانىشپەن.

كەريا اۋدانى سۇ يگىلىگى مەكەمەسى اۋىل ـ قىستاق اۋىز سۇ حاۋىپسىزدىگى ينجەنەرياسىن باسقارۋ پۇنكتىنىڭ باستىعى ئماتتوحتى ئماتتۇرسۇن بىلاي دەدى: "بۇرىنعى جىلدارى قىستا قىستاق تۇرعىندارىنىڭ اۋلاداعى سۇ شۇمەكتەرى وڭاي قاتىپ، سۇ ىشۇدەن تارىعىپ قالاتىن، جاڭادان سالىنعان حالىققا قولايلى قاتپايتىن سۇ الۋ ئتۇينى نولدەن تومەن 17 سەلتسي گرادۇستا قاتاۋ ولشەمى بويىنشا قۇرىلىپ، بۇقارانىڭ اۋىز سۇدان قولايلى، حاۋىپسىز پايدالانۇىنا شىنايى كەپىلدىك ەتتى".

حالقتىڭ تىلەك ـ ئۇمىتى ۇكىمەتتىڭ قۇلشىنىس باعىتى بولدى. نەگىزگى تاقىرىپتىق تاريىە باستالعاندا، اۋتونومىالى رايوندىق پارتكوم حالىق ئۇشىن قىزمەت ىستەپ، قيىن ماسەلەلەردى شەشۇدى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاريىەنىڭ كورنەكتى ورىنىا قويىپ، "3+3+1" حالىققا ارنالعان ناقتى ىستەردى ويداعىداي ىستەۋگە اشىق ۋادە ەتتى. مۇندا "1" دەگەنىمىز قوعام ورنىقتىلىعى قىزمەتىن تىڭعىلقتى ىستەپ، ورنىقتىلقتىڭ پايداسىن تولىق شعارۋدى مەڭزەيدى. ئبىرىنشى "3" 1 ـ توپتاعى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاريىەدە بەلگىلەنگەن 3 ناقتى ئىستى ۇزدىكسىز ويداعىداي يگەرۋدى، ياعني ئار جىلى قالا، اۋىل تۇرعىندارىنىڭ دەنساۋلىعىن جاپپاي تەكسەرۋدى تياناقتاندىرىپ، تۇبەركۇلەز ناۋقاستارىن قۇتقارۋ ـ ەمدەۋ ماسەلەسىن ويداعىداي شەشۇگە كۇش سالۋدى؛ كەدەي حالقتىڭ اۋىز سۇ حاۋىپسىزدىگىندەگى، تۇرعىن ۇي حاۋىپسىزدىگىندەگى ولقىلىقتاردى كۇش سالا تولقتاپ، كۇشتى شوعىرلاندىرا وتىرىپ قالعان اۋىر كەدەي حالقتىڭ كەدەيلىكتەن ارىلۋ ماسەلەسىن شەشۇدى؛ جۇمىستاندىرۋدى، كىرىس ارتتىرۋدى بەلسەنە كەڭەيتىپ، ەڭبەك قابىلەتى بار ئار وتباسىنان، كەمىندە، ئبىر ادامدى جۇمىستاندىرۋدى جۇزەگە اسىرۋعا قۇلشىنۋدى كورسەتەدى. ەكىنشى "3" 2 ـ توپتاعى ورىنداردىڭ ەرەكشەلىگىنە مەڭزەس، تاعى 3 ناقتى ئىس بەلگىلەپ، ونى ويداعىداي ىستەۋدى، ياعني بۇقارالىق قىزمەتتى ونان ارى تىڭعىلقتى ىستەپ، حالىق تىلەگىن ەڭ جوعارى شەكتە توعىستىرۋدى؛ ۇلتتار ىنتىماعى قىزمەتىن تىڭعىلقتى، ويداعىداي ىستەپ، "ۇلتتار ىنتىماعىنىڭ بەرەكەلى شاڭىراعى" جانە ۇلتتار ىنتىماعىنىڭ بىرلەسكەن دوستىق قيمىلىن تەرەڭدەتپ، بارلىق ادام ۇلتتار ىنتىماعىنا ۇلەس قوسۇدى ىلگەرىلەتۇدى؛ ساياحات كاسىبىنىڭ دامۇىنداعى كورنەكتى، ماڭىزدى ماسەلەلەردى كۇش سالا شەشپ، جوعارى ساپالى دامۇدى ىلگەرىلەتۇدى مەڭزەيدى.

نەگىزگى تاقىرىپتىق تاريىە ورىستەتىلگەننەن بەرى، رايونىمىزداعى ئار دارەجەلى پارتيا ۇيىمدارى بار ىنتا ـ پەيىلمەن حالىق ئۇشىن قىزمەت ىستەۋ باستى ماقساتىن بەرىك ورناتىپ، جوعارى مەن تومەن بىرلەسە قيىمدىداۋعا، الدىڭعى مەن كەيىنگىلەردى ۇشتاستىرۋعا تاباندى بولىپ، كۇشتى شوعىرلاندىرىپ، تۇبەركۇلەز ناۋقاستارىن امبولاتوريادا دياگنوز قويۋ، ەمدەلۋ قاراجاتىن 100% ەسەپتەن كوتەرۋ، بالنيتساعا جاتۋ قاراجاتىنىڭ 90%ىن ەسەپتەن كوتەرۋ ساياساتىن اتقاردى؛ اۋىر كەدەي 22 اۋدانىنىڭ اۋىل ـ قىستاقتارىنداعى اۋىز سۇ حاۋىپسىزدىگى ينجەنەرياسىن ورنداپ، 346 مىڭ ادامنىڭ اۋىز سۇ حاۋىپسىزدىگى ماسەلەسىن شەشتى، 9355 كەدەي وتباسىنىڭ حاۋىپسىز تۇرعىن ۇيىنىڭ قۇرىلىسى تۇگەلدەي اياقتاپ، كوشپە كىردى؛ اۋىل ـ قىستاقتاعى ارتىق ەڭبەككۇشتەردەن 2 ميللىون 860 مىڭ ادامنىڭ (رەت) باسقا سالاعا ويىسپە كاسىپتەنۋىن جۇزەگە اسىرىپ، ناقتى ئىستى بۇقارانىڭ كوڭىلىنەن شىعاتىنداي ەتپە جاقسى ئبىتتردى.

"قازىر قىستاقتا تۇبەركۇلەز ناۋقاستارىنىڭ بارلىعى ۇكىمەت بەرگەن تەگىن ئارىنى الىپ وتىر، وزدەرى اقشا جۇمسامايتىن بولدى. پارتيانىڭ ابزال ساياساتىنا كوپتەن كوپ راقىمەت!"، ـ دەدى يەڭەسار اۋدانى بيىكجار اۋىلى جوعارعى ويلا قىستاعىنىڭ تۇرعىنى ياسىن ئانۋار حالىققا ئتيمدى وسى شارانى ئار جولى اۋىزعا العان سايىن ايرىقشا تەبىرەنىپ.

تۇبەركۇلەز ناۋقاستارىن ەمدەۋ ـ قۇتقارۋ ماسەلەسىن ويداعىداي شەشۇدى ارقاۋ ەتىپ، اۋتونومىالى رايوندىق دەنساۋلىق ساقتاۋ جانە سالاماتتىق كومىتەتى تۇبەركۇلەز اۋرۋىنان ساقتانۋ جانە ونى تىزگىندەۋدىڭ جاڭا ۇلگىسى جوننده بەلسەنە نزدەنىس جاساپ، "ەرتە دياگنوز قويۋ"، "ەرتە ەمدەۋ"دى نسانا ەتپە، ارنايىلانعان دەنساۋلىق تەكسەرۋ قىزمەت وتەۋىن بەلگىلەپ، تۇبەركۇلەز ناۋقاستارىنىڭ جۇعىمدالۋ كەزەڭىندە شوعىرلى اۋىلاپ ەمدەۋ، جۇعىمدالۋ كەزەڭىندە بولماعاندارعا "شوعىرلى ئدارى بەرۋ + ئنارلى تاڭعى اسپەن قامداۋ" تۇرىندە ۇيدە ەمدەۋ سىندى ساقتانۋ جانە ەمدەۋ شاراسىن اتقارىپ، بۇكىل رايوندىق تۇبەركۇلەز اۋرۋىنىڭ ىندەت جاعدايىندا ايتارلىقتاي تومەندەۋ بەتالىسى جارىققا شىقتى.

وزگەرىس ـــ ناقتى جاۋاپ، ناقتى ئىس ـــ پارمەندى دالەل. قالتاسى بارعان سايىن قالىڭداعان ئار ۇلت بۇقاراسى باقىت سەزىمىنە كەنەلۋمەن بىرگە، ولاردىڭ تۇرمىس جاعدايلارى مەن دامۇ ورتاسى دا اناعۇرلىم جاقسارىپ، باقىت سەزىمدەرى كۇشەيدى.

ناقتى شارالار ئبىر ـ بىردەن ورىندالدى

بىلتىر جىل سوڭىندا ۇرىمجى قالاسىنىڭ تۇرعىنى جوۋ ۇيگو ئۇينىڭ ماڭىنداعى ئبىر ئدارداعانا ەرەكشە سوزىلمالى ناۋقاستار ئۇشىن بەلگىلەڭگەن ئدارىحانا قاتارىنا ەنگىزىلدى، بۇل ۇزاق جىل سۇسامىر اۋرۋىمەن اۋىرعان ول ئۇشىن قۇانىشتى حابار بولدى. "قازىر 'سوزىلمالى ناۋقاس كىتاپشاسىن' اپارىپ، ەسكىتىڭ الدىنداعى وسى ئدارىحانادان ئدارى ساتىپ الاتىن، اۋرۋحاناعا بارىپ كەزەككە تۇرمايتىن بولدىم"، ـ دەيدى جوۋ ۇيگو قۇانا.

اۋتونومىالى رايوننىڭ ئوز دارەجەسىندە قامسىزداندىرۋعا قاتىناسقان بۇقارا اڭىس ەتكەن ەرەكشە سوزىلمالى ناۋقاستاردىڭ شىياحاناعا بارىپ ئدارى الۋ، ۇزاق كەزەك كۇتۋ، ۋاقىت پەن كۇش زايا كەتۋ ماسەلەسىنە مەڭزەس، بىلتىر 7 ـ ايدىڭ سوڭىندا اۋتونومىالى رايوندىق ەمدەۋدى قامتاماسىز ەتۋ مەكەمەسى اۋتونومىالى رايوننىڭ ئوز دارەجەسىندە ەرەكشە سوزىلمالى ناۋقاستاردىڭ ئدارى ساتىپ الۋ ارناسىن كەڭەيتۋىن زەرتتەپ، اۋتونومىالى رايوننىڭ ئوز دارەجەسىندە قامسىزداندىرۋعا قاتىناسقاندار ەرەكشە سوزىلمالى ناۋقاستار ئۇشىن بەلگىلەنگەن ئدارىحانالاردان ئدارى ساتىپ العاندا ەرەكشە سوزىلمالى ناۋقاستاردىڭ امبولاتوريادا ەمدەلۋ قاراجاتىنىڭ جيناق قورىنان تولەۋ ماسەلەسىنەن يگىلىكتەنە الاتىن بولدى.

ماسەلەنى شەشۇگە بەل بايلاپ، بۇقارانى ريزا ەتتى. كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋ، وقۋ ـ اعارتۋ، دەنساۋلىق ساقتاۋ، ازىق ـ تۇلىك، ئدارى ـ دارەك، ەكولوگياليق ورتانى قورعاۋ، قاتىناس، تاسىمال، حالىققا تيىمدىلىك جاساۋ كومەك قاراجاتى... نەگىزگى تاقىرىپتىق تاريىەدە رايونىمىزداعى ئار دارەجەلى پارتيا ۇيىمدارى پارتيا ورتالىق كوميتەتى ورنالاسترعان 8 جاقتاعى ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋدى قاز ـ قالپىندا يگەرۋ نەگىزىندە اۋتونومىالى رايوندىق پارتكومنىڭ ورنالاسترۋىنا ساي، شىنجياڭنىڭ ئس جۇزىندەگى جاعدايىمەن بىرلەستىرىپ تاعى 2 ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋ جۇرگىزىپ، قىزمەت ارناۋلى كەزەكشىلىگىن قۇرىپ، ارناۋلى جوبا بەلگىلەپ، نسانداندىرىپ ىلگەرىلەتۋ، ەسەپ ئتزىمى بويىنشا باسقارۋ جۇرگىزىپ، تۇبەگەيلى رەتتەۋ ـ وڭاۋعا، تياناقتى وزگەرتۋگە شىنايى كەلىدىك ەتپە، بۇقارانىڭ جاپپاي القاۋىنا بولەندى.

التاي ايماعى "سالماقتى ناۋقاسقا شۇعىل كومەك بەرۋ ايناليم قورىن" قۇرىپ، سالماقتى ناۋقاسپەن شىياحاناعا جاتپە ەمدەۋ اقىسىن تولەۋگە شاماسى كەلمەگەن ەمدەۋ قامسىزداندىرۋىنا قاتىناسۋشى ناۋقاستىڭ دەر كەزىندە ئونىمدى ەمدەلۋىنە مۇمكىندىك جاسادى. شىڭگىل اۋدانى ارال قالاشعى كەڭموىناق قىستاعىنىڭ تۇرعىنى ئرازيا زەيىنەلقان وسى قوردان يگىلىكتەنۋشى. قىستاق كادردىڭ كومەگىندە ول شىڭگىل اۋداندىق ەمدەۋمەن قامتاماسىز ەتۋ مەكەمەسىنە 40 مىڭ يۋان سالماقتى ناۋقاس اينالىم قارجىسىن ئوتىنىش ەتپە، وپەراتسيا ئساتتى جاساتتى.

كەدەيلىكتەن ارىلتۇ ـــ ئسوز جوق، جەڭىپ شىعۋ ئتيىستى سۇراپىل شايقاس، كەدەي بۇقارا جوننەن قيىن ماسەلە دە سانالادى. "باعمىشىلىق پەن اۋلا شارۋاشىلىعىن دامىتۋ ارقىلى كەدەيلىكتەن ارىلدىم، جىلدىق كىرىسىمنىڭ 30 مىڭ يۋاننان اسۋى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ شاقتى امانات قارىزىنىڭ كومەگىنەن ايرىلا المايدى. 2020 ـ جىلى باعمىشىلىق كولەمىن ۇزدىكسىز كەڭەيتپەكشىمىن"، ـ دەدى چارقىلىق اۋدانى ۋاششەرى قالاشعى تاسساي قىستاعىنىڭ تۇرعىنى احمەت رەجيپ.

رايونىمىزدا احمەت رەجيپ سياقتى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ قارىز اقشاسىنا سۇيەنىپ، كەدەيلىكتەن ارىلىپ بايىعان شارۋا وتباسى از ەمەس. رايونىمىزدىڭ جەر ـ جەرى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ شاقتى امانات قارىز اقشا ساياساتىنىڭ سەلبەستىك مەحانيزمىن ورناتتى، كەدەي وتباسى شاقتى قارىز اقشانى العاننان كەيىن اۋلا شارۋاشىلىعىن دامىتۋمەن اينالىسۋ قارجىسىنا يە بولىپ، كەدەيلىكتەن ارىلىپ بايۋ قابىلەتىن نعايىتتى.

حالىق تۇرمىسىنا جاقسى، اۋىر تۇيىندەردى، قيىن تۇيىندەردى تىكە تالقاندايتىن شارالار بۇقارانىڭ كوڭىلىن توق ەتكەن تابىس سەزىمىنە اينالىپ، مەيىرگە تولى حالىق تۇرمىسى تاراۋىن جازدى.

حالىق تۇرمىسىنداعى ارمان ـ تىلەكتەر ئبىر ـ بىردەن جۇزەگە استى

بۇقارا ئجىتى قاداعالاپ وتىرعان ىستەرگە جاۋاپ قايتارىپ، بۇقارانىڭ ماڭىنداعى اسىققان، قيىن، ۋايىمداعان، كۇتكەن ماسەلەلەردى شەشتى. حالىققا قىزمەت وتەپ، قيىن ماسەلەلەردى شەشۇدە اۋتونومىالى رايوندىق ئار دارەجەلى پارتيا ۇيىمدارى كۇش سالۋ ئتۇينىن كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋ، قالا ـ قالاشقتاردى وڭاۋ، وقۋ ـ اعارتۋ، ەمدەۋ، حالىققا قىزمەت وتەۋ سياقتى سالالارعا قويىپ، ەگىنشى ـ مالشى، قالا، اۋىلدارداعى قيىنشىلىعى بار بۇقارا، اۋىل ـ قىستاق وقىتۋشىلارى سياقتى توپتارعا ئتۇيىندى تۇرده ئمان بەردى؛ ئارقايسى جوعارى مەكتەپ كۇش سالۋ ئتۇينىن وقىتۋشى ـ وقۋشىلاردىڭ ۇيرەنۋ، تۇرمىس شارت ـ جاعدايىن جاقسارتۋ، وقىتۋشى دارىندىلار قوسىن قۇرىلىسىن كۇشەيتۋ، كاسىپتىك تەحنيكالىق اتاق ماملەسىن شەشۋ سياقتى جاقتارعا قويىپ، جاس وقىتۋشى قىزمەتكەرلەر، ستۋدەنتتەر سياقتى توپتارعا ئتۇيىندى تۇرده ئمان بەرىپ، حالىق ئۇشىن دەيتىن باستى ماقساتتى امالياتتا ايگىلەپ، ەتەنە بايلانىستى كۇشەيتتى.

"قازىر جاڭا ۋوكزال ۇيىمە جاقىن، تاعى كوپتەگەن الەۋمەتتىك اۋتوبۇز لەنياسى توتە بارادى، 20 مينۋتتا جەتەمىن، وتە قولايلى بولدى!" پويەزبەن بۇراتالا مەن ۇرىمجى اراسىنا ۇنەمى قاتناپ تۇراتىن بۇراتالا قالاسىنىڭ تۇرعىنى حۋاڭ شۇيىڭ پويەزعا وتىرۋ ئۇشىن ەندىگارى 2 ساعات بۇرىن جولعا شقپايتىن بولدى.

نەگىزگى تاقىرىپتىق تاريىە ورىستەتىلگەننەن بەرى، بۇراتالا موڭعۇل اۋتونومىالى وبلىسى مەن بۇراتالا قالاسى ئار ۇلت بۇقاراسىنىڭ ۋوكزالدى قالا رايوننا سالۋدى ۇسىنىس ەتكەن كۇشتى ۇننەساي، شىنجياڭ تەمىر جولى بۇراتالا وبلىسى لەنياسى قۇرىلىسىن وبلىس، قالا ەكى دارەجەلى كەلەلى حالىق تۇرمىسى ينجەنەرياسى رەتىندە جەدەل ىلگەرىلەتتى. 2019 ـ جىلى 9 ـ ايدىڭ 20 ـ كۇنى شىنجياڭ تەمىر جولىنىڭ بۇراتالا وبلىسىنداعى لەنياسىندا رەسمي پويەز قاتناپ، سىكە قوسىلىپ، بۇرىنعى جوسپاردان 8 اي بۇرىن ورىندالىپ، بۇراتالا قالاسىنداعى تۇرعىنداردىڭ 30 جىلدان بەرى 50 كيلومەتر جول باسپ پويەزعا وتىرۋ تاريحىن تۇگەگەيلى ياقتاتىپ، "ەسىك الدىنان ـ اق" پويەزبەن قاتناۋ ارمانىن سىكە اسردى.

بۇقارانىڭ ارمان ـ تىلەگى ماسەلەنى شەشۋدىڭ كۇش سالۋ ئتۇينى بولدى. نەگىزگى تاقىرىپتىق تاريىەدە رايونىمىزداعى ئار دارەجەلى پارتيا ۇيىمدارى بۇقارا ۋايىمداعان ىستەردى، الاڭداعان ىستەردى دەن قويا، شىنايى شەشپ، "كوزبەن كورپ، قولمەن ۇستاۋعا بولاتىن" وزگەرىستەر ارقىلى بۇقارا ئجىتى قاداعالاپ وتىرعان جانە كوكسەگەن ىستەرگە جاۋاپ قايتاردى.

"شاعىن اۋماعمىزدا ئبۇيىر قابىرعاعا قىراۋ تۇرۋدى وڭاۋ جانە توبەنى جوندەۋ قۇرىلىسى نەگىزىنەن ورىندالىپ، ۇيلەرگە قىراۋ تۇرۋ، پار سىماۋ ماسەلەلەرىنەن اقىرى قۇتىلدىق، كوپشىلىك تۇگەل رازى"، ـ دەدى قارامايلى قالاسى قارامايلى رايونى ينحى جولى ئمالسى بەيدوۋ الەۋمەتتىك اۋماعىنىڭ تۇرعىنى سۇ مەيشيا، بەيدوۋ شاعىن اۋماعى 1993 ـ جىلى سالىنعان، كوپتەگەن عيماراتتا ئۇي ئىشىن دىم تارتۋ، توبەسىنەن سۇ ئوتۋ ماسەلەسى تۇىلىپ، تۇرعىندارداڭ قالىپتى تۇرمىسىنا نقپال جاساعان.

"اۋەلگى ماقساتتى ۇمىتپاۋ، بورىشتى ىستە بەرىك ساقتاۋ" نەگىزگى تاقىرىپتىق تاريىەسىندە قارامايلى قالاسى بۇقارانىڭ سۇرانىسىنا جانە ئجىتى قاداعالاپ وتىرعان ىستەرىنە بەلسەنە ئتۇيىلىستىرىپ، بۇقارانىڭ ارمان ـ تىلەگىمەن سالىستىرىپ، بۇقارانىڭ اڭىسى كۇشتى بولعان كورنەكتى ماسەلەلەردى شەشۇدى ىلگەرىلەتپە، كونە، ەسكى شاعىن اۋماقتاردى جوندەۋ سەرپىنىن ارتتىرۋ، "كوپ بولعاندا ئبىر رەت بارۋ" رەفورماسىن ىسكەرىلەي ىلگەرىلەتۋ، قالا رايوننىدا اۋتوكولىك توقتاتۋ قيىن بولۋدى شەشۋ سىندى بۇقارا "رازى بولماعان" ئۇش سىكە كۇش سالىپ، ماسەلەنى شەشتى.

"ئبىر يۋانمەن اۋتوبۇزعا وتىرىپ قالاعا بارۋعا بولادى"، "ۇزىلگەن جول اشىلدى"، "كۇالىكتى اۋسترۋ، الۋ جۇمىسىن ئبىر تەرەزەدەن بەتىرۋگە بولاتىن بولدى"، "اۋتوكولىك توقتاتۋ قولايلى بولدى"... بۇقارانىڭ جۇزىنەن ۇيىرىلگەن كۇلكى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاريىە ئونمىنىڭ جۇرەكتى جىلىتقان تۇسىندىرمەسى بولدى.

اۋەلگى ماقساتتى بەكەمدەپ، بورىشتى ۇستىمىزگە الامىز. حالىق ئۇشىن باقتىنى كوزدەگەن اۋەلگى ماقسات ـــ تۇ باسىنان نەگىزگى تاقىرىپتىق تاريىەنىڭ تۇتاس بارىسىمەن ساباقتاسىپ كەلەدى؛ بولاشاقتا كوز جىبەرسەك، مۇنداي اۋەلگى ماقسات بۇكىل رايوندىق پارتيالى كادرلاردى تاباندىلىقپەن حالىق تۇرمىسى ەمتيحانىن جاقسى تاپسىرىپ، حالىق مۇددەسى جانە باقتىنى ئۇشىن ۇزدىكسىز قۇلشىنا كۇرەسىپ، حالقتىڭ باقىت سەزىمىن اناعۇرلىم نعايتۋعا، اناعۇرلىم بايىاندى ەتۋگە شابىتتاندىرادى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

"راقىمەت!"، ـ دەدى مامەتازەز قۇانىشپەن.

تۇڭعىش كونسەرت قويعاندا ئارى ابىرجىدىم، ئارى باقىتتى سەزىندىم

لوپ اۋداندىق وين ـ ساۋىق ۇيىرمەسىنىڭ جاتتىعۋ ۇيىنە كىرگەنمەدە بىرنەشە جاس جىگىت پەن قىزدىڭ جاتتىعۋ جاساپ جاتقاندىعىن كوردىم. مامەتازەز تىلشىگە: وين ـ ساۋىق ۇيىرمەسى اي ساين تۇگەلدەي جاڭا ئبي جاسايدى، قويىلىم ۇزدىكسىز جاڭارىپ وتىرعاندا عانا، ئتپتى دە كوپ كورەرمەندى باۋراي الادى"، ـ دەدى.

مامەتازەز كىشكەنتايىنان ئبي بيلەۋدى ۇناتاتىن، دوستارىمەن جولىعىپ باس قوسقاندا ول بىگە باساتىن، ئبىراق ەشقاشان ساحنادا، شىنىندا، كونسەرت قويىپ كورمەگەن بولاتىن. تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالىعىنان جۇيەلى تۇرده ئبي ۇيرەنگەننەن كەيىن ول كاسىپتىك كونسەرت قويۋ جولىنا ئتۇستى. تۇڭعىش رەت قويعان كونسەرتىن ول ئومىر بويى ۇمىتا المايتىن ەمەس.

"مەن ئبىر اي جاتتىعۋ جاساعاننان كەيىن، رەجيسسەر ساحناعا شىعۋىڭا بولادى"، ـ دەدى. سول كۇنى مامەتازەز اق ئتۇستى ئبي كيىمىن كيىپ، بەلىنە كەستەلى جالپاق بەلبەۋ تاعىپ، ايىق جاعىنا كەڭ دە بۇرمە بالاقتى سىم، ايىعىنا جۇمساق تاباندى قارا ەتىك كيىپ، باسىنا گۇلدى تاقيا كيەدى. تۇڭعىش رەت ساحناعا شىعۋى بولعاندىقتان، ساحنانىڭ استىنداعى قالىڭ ادامدار شوعىرىنا قاراعاندا مامەتازەز ەرىكسىزدەن ابىرجي باستايدى، وين ـ ساۋىق ۇيىرمەسىنىڭ رەجيسسەرى ونىڭ ابىرجىعاندىعىن كورىپ ارقاسىنان قاعىپ كۇلە سويلەپ ونى شابىتتاندىرىپ: "ابىرجما، ئوزىڭدى ەركىن ۇستا، سەن، ئسوزسىز، جاقسى ورىندالىڭ الاسىڭ!"، ـ دەيدى.

كونسەرت باستالدى، ساحناعا شىعا سالىسىمەن مامەتازەز ابىرجىعانىنىڭ نە ەكەنىن ەسىنەن ئبىراق شىعارىپ جىبەرىپ، باسقا ارتىستەرمەن كەمەت سايكەسپ، بار ىنتا ـ پەيىلمەن كونسەرتكە كىرىپ كەتەدى. "ئبزدىڭ ئبىيمىز ايىقتاعاندا، ساحنا استىنان قىزۋ قول شاپالاق ئۇنى مەن القاعان ئۇن كوتەرىلدى". ونىڭ كونسەرتىن تاماشالاۋعا كەلگەن اكەسى ونى قۇشاعنا قاتتى قىسىپ تۇرىپ تەبىرەنگەننەن كوز شاراسى جاسقا تولىپ، قايتا ـ قايتا "ۇلىم، سەن كەرەمەت ەكەنسىڭ!" دەي بەرەدى. ايەلى ئتپتى دە تەبىرەنىپ، كوز جاسىنا يە بولا المايى، "جاقسى، جاقسى، راسىندا، جاقسى بولدى" دەۋدەن باسقا ئسوز اۋزىنا تۇسپەي قالادى.

مامەتازەز: سول كەزدەگى كوڭىل تۇكپىرىمىزدەگى قۇانىش پەن باقتىنى تىلمەن جەتكىزە الار ەمەسپىن، ـ دەيدى.

كاسىپتىك ئبي جاتتىعۋىن قابىلدادى

تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالىعىنا ۇيرەنۋگە بارارداعان بۇرىن، مامەتازەز اسحانا اشپ تيجارات جاسايتىن. سول كەزدەردە سىڭار ەزۋ، ۇشقارى، توڭموين ول ئوزىنىڭ ئدىنى ۇشقارى يدەيامەن جۇعىمدالعاندىعىن بىلمەۋشى ەدى. اسحاناعا باسقا ۇلت ادامدارى كەلىپ تاماق ىشەتىن بولسا، ول ەرەكشە اشۋعا باساتىن، ەسىگىنەن قاراتپاي قويماعانىمەن، قاريدارعا جىلى قاباق تا تانىتپاۋشى ەدى. ورازا ايىندا ول ەسكىتى تارىس جاۋىپ ساۋداسىن توقتاتاتىن، كورشىلەس اسحانانىڭ ئالىى دە تيجارات جاساپ جاتقاندىعىن كورىپ، ايعۇلاقتانعان بەتى وزگەنىڭ اسحاناسىنا باسپ كىرىپ قوجايىنىن: "سەن مۇسىلمانسىڭ با، ەمەسسىڭ بە؟ وزارا ايىندا تيجارات جۇرگىزىپ جاتقانىڭ نە، سەن توزاققا تۇسەسىڭ!" دەپ سۇراۋدىڭ استىنان الاتىن. ول تاعى دا دورەكىلىكپەن كورشى اسحانانىڭ اس ۇيىندەگى دۇنيەلەردى لاقتىرىپ جىبەرەدى.

"سول شاقتاردا مەن ەشكىمنىڭ ئسوزىن قۇلاعىما قىستىرماۋشى ەدىم"، ـ دەيدى مامەتازەز. كەيىن كەلە قىستاق تۇرعىندار كوميتەتىنىڭ كادرلارى كوپ رەت مامەتازەزدى نزدەپ كەلىپ اڭگىمەلەسىپ، وعان دورەكىلىكپەن باسقالارعا كىلىڭگۇ ارەكەتى بەتالدى سوقتىعىپ، سويقان شىعارۋ قىلمىسىن قالىپتاستىراتىندىعىن ايتىپ، ونى كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالىعىنا ۇيرەنۋگە بارۋعا ئناسيحاتتايدى. سوڭىندا ول قىستاق كادرلارىنىڭ اقىلىنا كونىپ، لوپ اۋدانداعى كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالىعىنا بارىپ تىزىمدەلىپ، ۇيرەنۋگە قاتىناسادى.

تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالىعىنا كىرگەننەن كەيىن، اشىق ۇيرەنۋ، تۇرمىس ورتاسى مەن ماماەتازەزدىڭ بۇرىنعى تۇيىقتالعان تۇرمىسى مۇلدە باسقاشا ەدى. ول ئوزىنىڭ ئاسلى ئدىنى ۇشقارى يدەيامەن جۇعىمدالعاندىعىن، بۇلاي كەتە بەرسە، ۇلكەن قاتەلىك تۇدىراتىندىعىن تۇسىندى.

كىشكەنتايىنان ئبي بيلەۋگە قىزىعاتىندىقتان، مەمەتازەز تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالىعىندا ئبي كلاسىنا تىزىمدەلىپ قاتىناسادى. تۇڭعىش رەت بىگە جاتتىعۋ زالىنا كىرگەندە كەڭ دە جارىق كلاس، جارقىراعان تاقتايلى ەدەن، تام قابىرعاسىمەن بىردەي اينا، مۇزيكا اۋەنىمەن ەلىتپە بىگە باسا جونەلگەندە ونە بويىن قۇانىش كەرنەگەن ول ئبي ساباعىنا ئبىر جولاتا قۇمارتپە قالادى.

بۇلشىق ەتتى سوزۋ، ايىق ئيۋ، بەلىن بۇگۋ، وسى نەگىزدىڭ ارەكەتتەرگە مامەتازەز ئار رەت مۇقيات جاتتىعادى. العاش ئبي ۇيرەنە باستاعاندا، جوعارى كۇشەمەلى جاتتىعۋ ونىڭ تۇلا بويىن اۋرتىپ، ۇيقىتاپايدى، ئبىراق ول ئتسىن تىسىنە باسپ جالعاستىرادى. ئاسلى 80 كيلوگرامنان استام دەنە سالماعى 72 كيلوگرامعا تۇسەدى، ىسىلعاننان كەيىن ول رۇحتانىپ، كەلەتەنە تۇسەدى.

تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالىعندا مامەتازەزدىڭ كوز ايىسى كەڭەيدى، مەمەلەكەتتە ئبىر تۇتاس قولدانىلاتىن ئتىل ـ جازۋ ورەسى جوعارىلايدى، زاڭ بىلىمدەرىن ۇيرەنەدى. ئبي بيلەي الاتىن ارتىقشىلىعىمەن ول وقۋ تاۋسقاننان كەيىن لوپ اۋداندىق وين ـ ساۋىق ۇيىرمەسىنە كىرىپ، كاسىپتىك بيشىگە اينالادى.

كورەرمەندەردىڭ قۇپتاۋى ەڭ ۇلكەن شابىتتاندىرۋ

بۇل كۇندەرى وين ـ ساۋىق ۇيىرمەسى تەڭ كەشكى بازاردىعى كونسەرت قويىپ قالماستان، تاعى اۋدانداعى كوپتەگەن مادەنيەت كونسەرتتەرىنە قاتىناسادى. حوتان قالاسىنداعى كەيىىر قيىملدارعا دا وين ـ ساۋىق ۇيىرمەسى ۇسىنىس بويىنشا قاتىناسادى. ۇنەمى كونسەرت قويىاتىن بولعاندىقتان مامەتازەز اۋدان قالاشعىنداعى تانىس بەينەگە اينالادى. "كەيدە كوشەدە كەتپ بارا جاتقانىمدا، كەيىىرەۋلەر مەنى تانىپ جاتادى، بۇل شولپانعا ۇقساپ بارا جاتقانداي اسەر بەردى"، ـ دەيدى مامەتازەز كۇلە سويلەپ.

ئار كۇنى كەشكى بازاردا كونسەرت قويۋ وتە كەش ايىقتالاتىندىعىن ويلاسترعان وين ـ ساۋىق ۇيىرمەسى ئبرشاما ۇزاقتا تۇراتىن ارتىستەرگە اۋدان قالاشعىنان تۇرار ـ جاي ورنالاسترىپ، كوپشىلىكتىڭ قام جەپ وتىرعان ىستەرىن شەشىم ەتەدى. جاتار ورىن بولعاننان كەيىن، مامەتازەز ايەلى مەن بالاسىن كوشىرىپ الادى، بالاسى دا اۋدان قالاشعىنداعى مەكتەپتە وقيدى.

"اۋدان قالاشعىندا وقۋ ساپاسى جاقسى، بالا ئتپتى دە جاقسى تاربيە الادى". مامەتازەز تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالىعنان وقۋ تاۋسقاننان كەيىن ول تاربيەنىڭ ماڭىزدىلىعىن ئتۇسىنىپ، بالاسىن جاقسى وقىتۋعا مۇمكىندىك جاساعاندىعىن اڭعىمەلەيدى. "مەن بۇرىن جاقسى وقىماعان ەدىم، قازىر قاتتى وكىنەمىن"، ـ دەيدى ول.

قازىر مەمەتازەز ئار كۇنى ئوزى قىزىعاتىن ىسپەن شۇعىلدانادى. كەيدە جاتتىعۋ وتە ماشاقاتتى بولعانىمەن، ئبىراق ساحناعا شىعىپ، كورەرمەندەردىڭ قىزۋ شاپالاق ۇئىنىن ەستىگەندە ول شارشاپ ـ شالدىققانىنىڭ تاتيتىنىن سەزەدى. ئبي بيلەۋدەن سىرت، مامەتازەز ئان ايتۋعا دا ەرەكشە قىزىعادى، ئان ايتۋى دا جامان ەمەس. ول ئان بىلىمدەرىن ۇيرەنىپ، كاسىپتىك ئان ايتۋعا جاتتىعا باستادى.

"كورەرمەندەردىڭ قۇپتاۋى مەن ئۇشىن ەڭ ۇلكەن شابىتتاندىرۋ، مۇنان كەيىن مەن كونسەرت قويۋ ورەمدى قۇلشىنا جوعارىلاتپە، ورايى بولسا ئتپتى دە ۇلكەن ساحنادا ونەر كورسەتەمىن"، ـ دەيدى مامەتازەز تولىق سەنىمەن.

مەكەن ـ جايىمىز: ئۇرىمجى قالاسى ياڭزىجياڭ جولى 1 ـ ئنومىرلى اۋلا، پوچتا ئنومىرى: 830051، فاكس: 5593305 ايلىق باعاسى 19 يۋان، جىلدىق باعاسى 228 يۋان